

ความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
The Needs of Public Parks Model of Older People in Kao-Yoi , Phetchaburi Province

ชนิสรา เรืองน้อย และจอมภัก คัลังระหัด*

หลักสูตรบริการธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือผู้สูงอายุ จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยคือแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.786 (Cronbach's Alpha Coefficient) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม 2 ตัวแปรโดยใช้ T-test และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มากกว่า 2 ตัวแปรโดยใช้ One-Way ANOVA หากพบว่ามีความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 74.6) ช่วงอายุ 60-65 ปี (ร้อยละ 40) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 43.8) และสาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะคือ พักผ่อน (ร้อยละ 52.4) โดยมีความคิดเห็นในระดับความต้องการของผู้สูงอายุเกี่ยวกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะ, ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aimed to study about The Needs of Public Parks Model of Older People in Kao-Yoi , Phetchaburi Province. The samples were 370 people who were older. Questionnaire with reliability 0.786 was used to collect data. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and compare with the differences in 2 group peoples. The T-test was used between two different groups. The One-Way ANOVA was used in value difference test of people average more than two groups and difference analysis is laid a pair (Least Significant Difference: LSD).

The research found there were female 74.6% and age of 60-65 years old 40%; 43.8% were married. The main cause that older went to the park is relax 52.4%. Regarding their required for format public parks, it was found that the subjects needed them at a high level.

Key words: Needs of Public Parks Model , Older People

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน chombhak2012@hotmail.com

1. บทนำ

ประเทศไทยมีอัตราการการเกิดของประชากรที่ค่อนข้างคงที่ สาเหตุเนื่องมาจากประเทศไทยมีนโยบายในการคุมกำเนิดที่ได้ผลดีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้หญิงไทยในวัยทำงานมีแนวโน้มที่จะแต่งงานช้าและเป็นโสดมากขึ้น ตลอดจน

โครงสร้างของสังคมที่เปลี่ยนมาเป็นแบบครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นจึงมีภาระและต้นทุนของค่าใช้จ่ายต่างๆ ตลอดจนการเลี้ยงดูบุตรที่มากขึ้นตามไปด้วย เป็นต้น (วนิดา ธนประโยชน์ศักดิ์, 2553) สาเหตุสำคัญของการเพิ่มสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2554) คือการลดลงของภาวะเจริญพันธ์หรือการเกิดน้อยลง การลดภาวะการตายทำให้อายุคนไทยยืนยาวขึ้น

นิยามของผู้สูงอายุอาจแตกต่างกันไป เมื่อประเทศใดมีประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ เมื่อสัดส่วนดังกล่าว เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 และร้อยละ 14 ตามลำดับ ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2547 และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2567 (ไพโรจน์ วงศ์วิวัฒน์, 2552)

บทบาทและความสำคัญของผู้สูงอายุในสังคมมักถูกจำกัดให้ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากถูกมองว่าสุขภาพไม่แข็งแรง เกิดภาวะความเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย การสื่อสารกับคนทั่วไปทำได้ลำบาก มีผลให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ในบ้าน และมีความรู้สึกว่าคุณค่าไม่มีประโยชน์ หมดยุคค่าเป็นภาระให้ลูกหลาน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่เคยพึ่งตนเอง หรือเป็นที่พึ่งให้สมาชิกในครอบครัว ต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้รับการช่วยเหลือ และถ้าผู้ใกล้ชิดไม่ให้ความสนใจ จะส่งผลให้ผู้สูงอายุเกิดอาการซึมเศร้าอย่างรุนแรง ถึงขั้นทำร้ายตนเองได้ (อำไพชนิษฐ์ สมานวงศ์ไทย, 2555)

สมรรถภาพของร่างกายไม่ว่าความแข็งแรงหรือความทนทาน ความว่องไว เป็นต้น จะมีสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 30 ปีแล้วจะค่อยลดลงร้อยละ 1 ทุกปี ดังนั้น เมื่ออายุ 60 ปีแล้ว จะมีความแข็งแรงลดลงร้อยละ 30 การออกกำลังกายจะสามารถชะลอการลดลงของความแข็งแรงได้จำนวนหนึ่งเท่านั้น ผู้สูงอายุจำเป็นต้องออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ (บรรลุ ศิริพานิช, 2550) การเดินซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการออกกำลังกายที่ทำได้ง่ายในทุกเพศ ทุกวัย แม้ในวัยสูงอายุ นอกจากการเดินจะให้ความปลอดภัยสูงแล้ว ยังสามารถทำได้ทุกที่ ไม่ว่าจะเป็นภายในบ้าน รอบ ๆ บริเวณบ้านหรือในสวนสาธารณะที่กำลังเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีอากาศบริสุทธิ์ ทำให้รู้สึกสดชื่น ให้ความรู้สึกผ่อนคลายจากสีเขียวของต้นไม้ตามธรรมชาติเป็นการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่จำเจ นอกจากนี้การเดินในสวนสาธารณะที่มีผู้คนที่รักสุขภาพมากมาย มีการพบปะพูดคุยก่อให้เกิดสังคมใหม่ การมีเพื่อนหรือกลุ่มคนที่มีความสนใจในกิจกรรมร่วมกันนั้น เป็นผลดีต่อสภาพจิตใจของมนุษย์เราเป็นอย่างยิ่ง (วีไล คุปต์นิริติศัยกุล, 2553)

พื้นที่สาธารณะ เป็นสถานที่สำหรับการมีและการใช้ชีวิตสาธารณะ เช่น สวนสาธารณะ เป็นที่ที่สามารถใช้ในการเฉลิมฉลอง เป็นที่ที่เด็กได้เรียนรู้ทักษะการกีฬา เป็นที่ที่จัดงานเทศกาล ที่เพื่อนๆ เดินทางไปพบปะเจอเจอกัน พื้นที่สาธารณะ ยังมีคุณประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมและจิตใจได้ เพราะช่วยบรรเทาชีวิตในเมืองที่เคร่งเครียด รีบเร่ง เนื่องจากไม่เพียงแต่ลดความต้องการและพึ่งพายานยนต์แล้ว สวนสาธารณะและพื้นที่สาธารณะสีเขียว อย่างพื้นที่ริมแม่น้ำ(วิบูลย์ วิศวกรสกุลและสุนา สุวรรณอำภา, 2555) สวนสาธารณะมีบทบาทสำคัญที่ทำให้คนได้พบกับประสบการณ์ ต่างไปจากชีวิตประจำวัน โดยมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและ เป็นแหล่งนันทนาการที่มีกิจกรรมหลากหลาย มีพื้นที่ในการออกกำลังกาย ที่ส่งผลให้มีพลาสมาที่ดี ช่วยลดปัญหาสาธารณสุขและค่าใช้จ่าย ในการรักษาพยาบาลได้มาก นอกจากนี้สวนสาธารณะยังมีกิจกรรม ชมรมเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วม ฉะนั้นจึงถือได้ว่าสวนสาธารณะเป็นสถานที่ ที่เอื้อต่อการมีสุขภาพกายและจิตที่ดี (คู่มือเกณฑ์มาตรฐานสวนสาธารณะเพื่อการออกกำลังกาย, 2557)

ปัญหาผู้สูงอายุส่วนใหญ่ นอกเหนือจากเรื่องของสุขภาพและภาวะเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาสังคมที่ฉกรรจ์ที่สุด คือ ความเหงา ซึ่งเป็นสิ่งที่บั่นทอนสุขภาพกายและใจมากที่สุด วิธีแก้ความ

เหงาในผู้สูงอายุคือ การทำงาน ส่วนที่ทำงานไม่ไหวก็ต้องใช้วิธีการคุยกัน โดยเฉพาะชุมชนควรจับกลุ่มหรือตั้งเป็นชมรมผู้สูงอายุทำกิจกรรมพบปะพูดคุยกัน (บรรลุ ศิริพานิช, 2552) สวนสาธารณะที่ดีต้องมีองค์ประกอบทางกายภาพที่ทำให้รู้สึกถึงการต้อนรับและความสะดวกสบายสำหรับประชาชนทุกกลุ่มในสังคม เช่น การจัดให้มีม้านั่ง การจัดสวนที่สวยงามร่มรื่น มีระบบทางเดินที่ดี มีการอำนวยความสะดวกต่อผู้สูงอายุ มีพื้นที่ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุและทุกวัย อีกทั้งควรเป็นสถานที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับผู้สูงอายุ นอกจากการออกแบบสวนสาธารณะให้เป็นสถานที่สาธารณะที่ดี ต้องเป็นบริเวณที่สามารถทำกิจกรรม ได้หลากหลาย (Uses and Activities) มีความปลอดภัยสะอาดและดึงดูดใจ (Comfort and Image) และเป็น สถานที่สำหรับผู้คนจะได้มาพบปะสังสรรค์ (สุคนิรันดร์ เพชรรัตน์, 2557)

ดังนั้นคณะผู้วิจัยต้องการศึกษาความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรีในเรื่องของลักษณะและการจัดวางองค์ประกอบของสวนสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อที่หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสวนสาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

- 1.1 ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
- 1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยเรื่องความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเขาย้อยจังหวัดเพชรบุรี ทำการศึกษาเรื่องของลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของสวนสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ รูปแบบสวนสาธารณะที่สอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์และเป็นรูปแบบที่ตรงต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสำรวจ
- 1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาการดำเนินการ 4 เดือน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ถึงเดือนพฤษภาคม 2560

2. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุมหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

- 4.1 ความหมายผู้สูงอายุ
- 4.2 ความหมายสวนสาธารณะ
- 4.3 แนวความคิดของมาสโลว์
- 4.4 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

4.1 ความหมายผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ เป็นวัยซึ่งมีความแตกต่างจากวัยอื่น เป็นวัยบั้นปลายของชีวิต ดังนั้นปัญหาของผู้สูงอายุในทุกด้านโดยเฉพาะด้านสังคม และสาธารณสุข จึงแตกต่างจากคนในวัยอื่น ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ซึ่งรัฐบาลไทย และทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีความพยายาม และมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ให้ทุกคนตระหนักเข้าใจ และพร้อมดูแลผู้สูงอายุให้ทัดเทียมเช่นเดียวกับการดูแลประชากรในกลุ่มอายุอื่น องค์การสหประชาชาติ ได้ให้นิยามว่า "ผู้สูงอายุ" คือ ประชากรทั้งเพศชาย และเพศหญิงซึ่งมีอายุ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป (60+) โดยเป็นการนิยาม นับตั้ง แต่อายุเกิด ส่วนองค์การอนามัยโลก ยังไม่มีการให้นิยามผู้สูงอายุ โดยมีเหตุผลว่า ประเทศต่างๆทั่วโลกมีการนิยาม ผู้สูงอายุต่างกัน ทั้งนิยามตามอายุเกิด ตามสังคม (Social) วัฒนธรรม (Culture) และสภาพร่างกาย (Functional markers (เกียรติคุณ ไกรพิบูลย์และพวงทอง ไกรพิบูลย์, 2557)

4.2 ความหมายสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะ (parks หรือ public parks) หมายถึง บริเวณที่เป็นส่วนกลางที่รัฐจัดขึ้นเพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เน้นให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนและประชาชน สวนสาธารณะในปัจจุบันเอกชนอาจจัดสร้างขึ้นแล้วอุทิศให้เป็นสาธารณสมบัติก็ได้ ดังเช่น สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ตามเขตการศึกษาต่างๆ 12 แห่ง นอกจากนี้สวนสาธารณะเป็นแหล่งเรียนรู้ประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 พ่อแม่และครูจึงสามารถใช้ประโยชน์จากสวนสาธารณะมาส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี (บุบผา เรืองรอง, ม.ป.ป.)

4.3 แนวความคิดของมาสโลว์

มาส์โลว์มองว่า มนุษย์แต่ละคนที่ศึกษาภาพพจน์สำหรับที่จะชี้นำตัวเอง มนุษย์ไม่อยู่นิ่งแต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่างๆ ที่แวดล้อมและแสวงหาความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเองทั้งในส่วนดีส่วนบกพร่อง รู้จักจุดอ่อน และความสามารถของตนเอง เขาได้อธิบายว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น และความต้องการของมนุษย์มีมากมายหลายอย่างด้วยกัน ซึ่งต้องได้รับความพึงพอใจจากความต้องการพื้นฐานหรือต่ำสุดเสียก่อนจึงจะผ่านขึ้นไปยังความต้องการขั้นสูงตามลำดับ (อภิชา ประกอบแสง, 2556)

4.4 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาส์โลว์

4.4.1 ความต้องการทางร่างกายเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน เป็นต้น

4.4.2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว มนุษย์ก็จะเพิ่มความ ต้องการในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่ การงาน

4.4.3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายและความ ต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่นความต้องการได้รับการยอมรับ การต้องการได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น

4.4.4 ความต้องการการยกย่อง หรือ ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความต้องการการได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะ จากสังคม เช่น ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

4.4.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ สำเร็จ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นต้น (อภิชา ประกอบแสง, 2556)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทศพร อนันตพิพัฒน์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการออกแบบสวนสาธารณะระดับชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาสวนรมณี พบว่าผู้ใช้งานสวนสาธารณะระดับชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่ในการออกกำลังกายมากกว่าตั้งใจมา นั่งพักผ่อน จึงส่งผลให้เกิดความไม่พอเพียงในพื้นที่ที่ใช้งานรวมทั้งการจัดวางตำแหน่งไม่มีการกระจายตัวจึงทำให้เกิดความหนาแน่น มากเกินไปดังนั้นจึงควรจัดให้มีขอบเขตพื้นที่เฉพาะสำหรับกิจกรรมต่างๆเพื่อความสะดวกในการใช้งาน กิจกรรมที่เหมาะสมและเป็น ความต้องการของผู้สูงอายุที่ใช้งานสวนสาธารณะระดับชุมชนคือการวิ่งซึ่งมีความต้องการมากที่สุดทั้งเพศชายและหญิงเนื่องจาก เป็นการออกกำลังกายที่สามารถทำได้ง่าย รวมทั้งยังเป็นการอบอุ่นร่างกายให้พร้อมสำหรับประกอบกิจกรรมอื่นๆ

ภัทรวดี อิมศิริ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องการให้บริการสวนสาธารณะเขตลาดกระบังผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ใช้บริการ สวนสาธารณะที่มารับบริการของสวนสาธารณะเขต ลาดกระบัง มีความคิดเห็นของการให้บริการสวนสาธารณะในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้านรูปแบบกิจกรรมมากที่สุด และรองลงมาคือด้านการบริหารงาน และ 2) ผู้ใช้บริการ สวนสาธารณะที่มีความแตกต่างกัน ทางด้าน อายุ อาชีพ ที่เข้ามาใช้บริการ สวนสาธารณะ มีความคิดเห็นต่อการให้บริการ สวนสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ผู้ให้บริการสวนสาธารณะที่มี เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการให้บริการสวนสาธารณะไม่แตกต่างกัน

นันทนา อยู่สบาย(2557) ได้ทำการศึกษาศึกษาเรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบล ศีระจรเข้โขย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศีระจรเข้โขย อำเภอบางเสาธง

บางเสารง จังหวัด พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านความปลอดภัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

1.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.1.1 ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรีจำนวนประชากรเท่ากับ 4,123 คน (ข้อมูลจากระบบสถิติทางการลงทะเบียน ณ วันที่ 21 พฤษภาคม 2560)

6.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรีโดยคำนวณหาขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงใช้สูตรYamane เมื่อมีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+(Ne^2)} \quad (1)$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

เมื่อระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 การศึกษาคั้งนี้ได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95%ดังนั้นจึงแทนค่าขนาดตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{4,123}{1+(4,123)(0.05^2)} = 364.62$$

หรือประมาณ 365 ตัวอย่างโดยมีการเก็บแบบสอบถามเพิ่ม 5 ตัวอย่างเพื่อป้องกันการผิดพลาด ขนาดตัวอย่างสำหรับการวิจัยคั้งนี้เท่ากับ 370 ตัวอย่าง จึงใช้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

4. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชากรศาสตร์		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	94	25.4
	หญิง	276	74.6
อายุ	60 – 65 ปี	148	40.0
	66 - 71 ปี	104	28.1
	72-77 ปี	64	17.3
	77 ปีขึ้นไป	54	14.6
สถานภาพ	โสด	64	17.3
	สมรส	162	43.8

	หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่ / อยู่กับบุตร	144	38.9
สาเหตุที่มาใช้ บริการ สวนสาธารณะ	ออกกำลังกาย	194	52.4
	พักผ่อน	171	46.2
	อื่นๆ	5	1.4

จากผลศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 74.6) ช่วงอายุ 60-65 ปี (ร้อยละ 40) สถานภาพสมรส (ร้อยละ 43.8) และสาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะคือ พักผ่อน (ร้อยละ 52.4)

ตารางที่ 2 ระดับความต้องการของผู้สูงอายุเกี่ยวกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย
ความต้องการทางด้านร่างกาย	3.85	1.6	มาก
ความต้องการความปลอดภัย	3.77	1.57	มาก
ความต้องการทางสังคม	3.61	1.09	มาก
ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง	3.59	1.05	มาก
ความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต	3.67	0.1	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นในระดับความต้องการของผู้สูงอายุเกี่ยวกับลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความต้องการทางด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 1.6$) รองลงมาคือ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต ความต้องการทางสังคม และความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงโดยมีค่าเฉลี่ย 3.77, 3.67, 3.61 และ 3.59 ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และสาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะจำแนกตามเพศ

ตัวแปร	เพศ	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์	ชาย	3.4454	1.18743	-3.009	.003
	หญิง	3.7816	.83351		

จากตารางที่ 3 การทดสอบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะจำแนกตามเพศ พบว่า ค่า $t = -3.009$ ค่า $Sig. = 0.003$ ซึ่งต่ำกว่า 0.05 ดังนั้นสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุจำแนกตามช่วงอายุ

ANOVA					
Sat Total					
	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5.169	3	1.723	1.941	.123
Within Groups	324.939	366	.888		
Total	330.108	369			

จากตารางที่ 4 เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุจำแนกตามช่วงอายุพบว่า ค่า $F = 1.941$ ค่า $Sig. = 0.123$ มากกว่า 0.05 สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุจำแนกตามช่วงอายุไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุจำแนกตามสถานภาพ

ANOVA					
Sat Total					
	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	10.622	2	5.311	6.101	.002
Within Groups	319.486	367	.871		
Total	330.108	369			

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุจำแนกตามสถานภาพพบว่า ค่า $F = 6.101$ ค่า $Sig. = .002$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพแตกต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม มีความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะแตกต่างจากกลุ่มอื่นระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

สถานภาพ	สมรส	หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่/อยู่กับบุตร
โสด	.46417*	.42431*
สมรส		-.03987

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส มีความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุจำแนกตามสาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะ

ANOVA					
Sat Total					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	6.907	2	3.453	3.921	.021
Within Groups	323.201	367	.881		
Total	330.108	369			

จากตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุจำแนกตามสาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะพบว่า ค่า $F = 3.921$ ค่า $Sig. = 0.021$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้สาเหตุที่ผู้สูงอายุมาใช้บริการสวนสาธารณะแตกต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม มีความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะแตกต่างจากกลุ่มอื่นระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

สาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะ	พักผ่อน	อื่นๆ
ออกกำลังกาย	-0.07459	-1.17412*
พักผ่อน		-1.09953*

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า สาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะด้วยเหตุผลอื่นๆ มีความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสำรวจความคิดเห็นในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่ส่งผลต่อการความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 60 – 65 ปีโดยมีสถานภาพสมรสและสาเหตุที่มาใช้บริการสวนสาธารณะคือ ออกกำลังกายซึ่งไม่มีสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร อนันตพิพัฒน์ (2552) ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบสวนสาธารณะระดับชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาสวนรมณี พบว่าผู้ใช้งานสวนสาธารณะระดับชุมชนที่เป็นผู้สูงอายุมีความต้องการพื้นที่ในการออกกำลังกายมากกว่าตั้งใจมานั่งพักผ่อน

จากการศึกษาพบว่า ความต้องการในทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ที่ส่งผลต่อการความต้องการรูปแบบสวนสาธารณะของผู้สูงอายุ โดยด้านความต้องการทางด้านร่างกายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.85, SD = 1.6$) รองลงมาคือ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต ความต้องการทางสังคม และความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงโดยมีค่าเฉลี่ย 3.77, 3.67, 3.61 และ 3.59 ตามลำดับซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา อยู่สบาย(2557) ทำวิจัยเรื่อง เรื่องความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบว่าในด้านความต้องการของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีความต้องการในด้านความปลอดภัย มากที่สุด สาเหตุที่ไม่สอดคล้องเพราะมีความต้องการที่ต่างกัน

5. เอกสารอ้างอิง

- [1] วณิดา ชนประโยชน์ศักดิ์, 2558, "โครงสร้างประชากรไทยกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต."
<http://biology.ipst.ac.th/?p=913> [28 มีนาคม 2560]
- [2] ไพโรจน์ วงศ์วิวัฒน์, 2552, "เราจะเตรียมรับมือกันอย่างไร...สังคมผู้สูงอายุ." <https://highlight.kapook.com/view/34319>
[28 มีนาคม 2560]
- [3] อัมไพพนิชฐ์ สมานวงศ์ไทย, 2555, "การเข้าสู่วัยสูงอายุเป็นเรื่องธรรมชาติ."
http://praphansam.com/praphansam_new/home/detail_board/44715 [29 มีนาคม 2560]
- [4] วิไล คุปต์นิตติศึกษกุล, 2553, "มาเดินเพื่อสุขภาพกันเถอะ."
http://www.si.mahidol.ac.th/th/department/preventive/dept_article_detail.asp?a_id=116
[28 มีนาคม 2560]
- [5] วีรบูรณ์ วิสารทสกุลและสมนา สุวรรณอำภา, 2555, "แนวทางการสร้างควมมีชีวิตชีวาให้กับเมือง ตอนที่ 1."
<http://www.bloggang.com/m/viewdiary.php?id=rattanakosin&month=09-2012&date=22&group=2&gblog=57> [28 มีนาคม 2560]
- [6] พรเพ็ญ อรรถนิษฐานและคนอื่นๆ. (2557). *คู่มือเกณฑ์มาตรฐานสวนสาธารณะเพื่อการออกกำลังกาย. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด*
- [7]บรรลุ ศิริพานิช, 2552, "สังคมไทยกับการสร้างพื้นที่สำหรับผู้สูงอายุ."
<http://www.manager.co.th/Qol/ViewNews.aspx?NewsID=9520000048071> [25 มีนาคม 2560]
- [8]สุดนิรันดร์ เพชรรัตน์, 2557, "องค์ประกอบของสวนสาธารณะ และ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่ดี"
<http://coursewares.mju.ac.th:81/e-learning47/section2/la332/classroom/ch9/9.htm> [29 มีนาคม 2560]
- [9]เกียรติคุณ ไกรพิบูลย์และพวงทอง ไกรพิบูลย์, 2558, "ผู้สูงอายุ(Older)," <http://haamor.com/th/%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%B8/> [27 มีนาคม 2560]
- [10] บุญพา เรืองรอง, ม.ป.ป, "สอนลูกเรื่องสวนสาธารณะ."
<http://taamkru.com/th/%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B8%B0/>
[27 มีนาคม 2560]
- [11]อภิชา ประกอบแสง, 2556, "ทฤษฎีมาสโลว์." <http://colacooper.blogspot.com/2012/10/maslow.html> [15 เมษายน 2560]
- [12] ทศพร อนันตพิพัฒน์. (2552). "แนวทางการออกแบบสวนสาธารณะระดับชุมชนที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาสวนรมณีนาถ" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- [13] ภัทราวดี อิ่มศิริ. (2548). “การให้บริการสวนสาธารณะเขตลาดกระบัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [14] นันทนา อยู่สบาย. (2557). “ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศิระจรเข้ชั้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [15] ธาณิชร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS (พิมพ์ครั้งที่11). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.